

ویژه برنامه‌های حرم رضوی در دهه فجر

۴

جمعی از طلاب حوزه علمیه گوهرشاد به دست تولیت آستان قدس رضوی معمم شدند

مراسم عمامه‌گذاری در حرم رضوی

در آستانه فرارسیدن ماه رجب، جمعی از طلاب حوزه علمیه گوهرشاد مشهد در جوار بارگاه منور حضرت رضا(ع) به دست تولیت آستان قدس رضوی معمم شدند. حجت‌الاسلام والمسلمین احمد مروی دیروز در حاشیه درس مکاسب المحرمه، ضمن تبریک فرارسیدن ایام‌الله دهه فجر گفت: تعمیق و بالابردن معرفت دینی جامعه از رسالت‌های مهم روحانیت است. وی ایجاد شناخت در جامعه نسبت به مقام والا و جایگاه حقیقی ائمه اطهار(ع) را از دیگر وظایف روحانیون برشمرد و تصریح کرد: منبر جایگاه تبیین معارف دینی و معرفت‌افزایی است که روحانیون باید از آن برای عمق‌بخشی به باورهای دینی جامعه استفاده کنند.

محمدجواد شهبازی - عکاس رضوی

ویژه فرهنگ و معارف رضوی | سال اول | ویژه نامه ۲۶۶

روایتی از همراهی ۱۳ ساله آیت‌الله صافی گلپایگانی با روزنامه قدس

خادم‌المهدی آستان رضا

۲

در برنامه «سه‌شنبه‌های علمی فرهنگی» انجام شد

رونمایی از اسناد

جریان‌شناسی انقلاب اسلامی

شعری از مرجع عالی قدر مرحوم آیت‌الله صافی گلپایگانی در مدح حضرت علی بن موسی‌الرضا (ع)

خدا را حریمی است اندر خراسان

۲

خاطره گویی چهره‌های مبارز در رواق امام خمینی (ع)

خاطرات یاران انقلاب

۴

منبرمجازی

رفقای آخرالزمانی رسول خدا

آیت‌الله صافی گلپایگانی | قدر خودتان را بدانید که در این عصر و دوره غیبت، از کسانی هستید که متعهدانه دیندارند، امر به معروف می‌کنند، نهی از منکر می‌کنند، از این برنامه‌هایی که اشخاص فاسد مطرح می‌کنند، از این‌ها جدا هستند، در مقام ترویج دین هستند... دو سه روایت را اجمالاً عرض می‌کنم که بدانید این کارها و اظهار وجودها به شرط اینکه با خلوص توأم باشد و با عمل همراه باشد، یعنی اینکه فرهنگ باشند، عملاً پیاده شود، زن‌ها حجاب داشته باشند، عفت داشته باشند، از اختلاط زن و مرد پرهیز کنند، در این صورت فضائل شما از آن‌ها که در زمان خود پیامبر(ص) حضور داشتند بیشتر است.

در کتاب «منتخب الاثر» خود آورده‌ام در حدیث‌های ۱۰۵۲ و ۱۰۵۳ حضرت رسول اکرم(ص) راجع به کسانی که در عصر غیبت، دین و ایمان خود را نگه می‌دارند و بر تعهد اسلامی خودشان پایبند هستند، می‌فرمایند که این‌ها رفقای من هستند... کریم‌ترین و بزرگوارترین افراد به من در روز قیامت این‌ها هستند که در عصر غیبت‌اند. در روایت دیگری می‌فرماید هر کدام از این‌ها ثواب هزار شهید از شهدای بدر و احد را دارند... چنان که عرض کردم به شرط اینکه علاقه به اهل بیت(ع) با عمل همراه باشد، با علاقه به احکام اسلام توأم باشد... این شیعیانی که در این زمان این جور اظهار علاقه و اظهار خلوص می‌کنند و وفادار به اهل بیت(ع) هستند، به احکام و دستورات خدا عمل می‌کنند؛ این‌ها هر کدام این ثواب را دارند. هم خیلی قدر خود را بدانید و هم خیلی احساس مسئولیت کنید.

این شخصیت را که برای شیعیان قائل شده‌اند باید حفظ کرد، نباید گذاشت آلوده شود «طوبی للمتقین فی غیبتیه، طوبی للصابرین فی محبته، اولئک اولیاء الله الذین لاخوف علیهم و لا هم یحزنون». آن‌ها که در عصر غیبت خوب صبر و استقامت دارند و از این امتحانات خوب بیرون می‌آیند، از خط اسلام و ولایت اهل بیت(ع) منحرف نمی‌شوند؛ آن‌ها اولیای خدا هستند ولاخوف علیهم و لاهم یحزنون هستند.

در روایت دیگر از حضرت رسول(ص) می‌فرماید کسانی که منتظرند... کسانی که خوشحال‌اند... که دوست دارند از اصحاب حضرت باشند... منتظر واقعی ظهور باشند؛ این‌ها با پارسایی عمل می‌کنند... با محاسن اخلاقی زندگی می‌کنند... و باید اخلاق اسلامی داشته باشند و به پیغمبر و اهل بیت(ع) تاسی داشته باشند...

حرم مطهر در انقلاب اسلامی - قسمت دوم

آذر ماه انقلابی «صحن عتیق»

تجمعات از سوی اقشار مختلف مردم سازماندهی می‌شده؛ اصناف، دانشجویان، کارمندان و... حضوری فعال در این تجمعات داشتند. بیشتر این تجمعات با راهپیمایی از مقابل بیت مراجع تقلید مانند آیت‌الله العظمی شیرازی آغاز می‌شد؛ مانند تجمع چند هزار نفری روز هشتم آذرماه که در اعتراض به قتل‌عام تظاهرات‌کنندگان در شیروان و قوچان در مقابل بیت مراجع برگزار شد و پس از آن مردم تا حرم رضوی راهپیمایی کردند و در صحن عتیق جمع شدند. اوج این حضور، مراسم خطبه‌خوانی شب ۲۱ آذرماه ۱۳۵۷، مصادف با شب عاشورای حسینی بود؛ در این شب آیت‌الله خامنه‌ای به ایراد خطبه‌های پرشور و انقلابی در صحن انقلاب پرداختند و برای نخستین بار، خطبه به نام مردم و نهضت اسلامی ایراد شد و عملاً به اقتدار رژیم در آستان قدس رضوی خاتمه داد. آیت‌الله خامنه‌ای در فرازی از آن خطبه مشهور

دوباره شاهد حضور مردم شد؛ هزاران نفر ساعت ۱۷ روز سوم آذر در صحن جمع شدند و این بار شعار «این شاه آمریکایی اعدام باید گردد» سر دادند. روز چهارم آذرماه، باز هم هزاران نفر از مردم در صحن عتیق جمع شدند و شعار «شب تاریک ملت روز گردد / خمینی عاقبت پیروز گردد» سر دادند. حضور مداوم تظاهرات‌کنندگان در اماکن متبرکه موجب شد روز پنج آذرماه، خدام و کارکنان انقلابی آستان قدس رضوی نیز در اعتراض به جنایت رژیم در حمله به حرم مطهر و فرا رسیدن هفتمین روز بعد از این فاجعه، دست به اعتصاب گسترده‌ای بزنند. همزمان هزاران نفر از مردم مشهد به یاد شهدای واقعه حمله به حرم مطهر، در صحن عتیق جمع شدند و به سخنرانی شهید هاشمی‌نژاد و آیت‌الله واعظ طبرسی گوش دادند. شعار مشهور «روز همه شیعیان شام غریبان شده / قبر امام هشتم گلوله‌باران شده» در

محمدحسین نیکبخت | مهرماه ۱۳۵۷ بود که مأموران رژیم شاه، از اقامه نماز جماعت توسط آیت‌الله علینقی حائری طبرسی در ایوان مسجد گوهرشاد جلوگیری کردند؛ محوطه ایوان با آب خیس شد و پس از آن از ورود نمازگزاران به محل اقامه نماز جلوگیری شد. این اقدام واکنش شدید مردم و آیت‌الله حائری طبرسی را در پی داشت و او در یک سخنرانی کوبنده در صحن گوهرشاد به افشای جنایت‌های رژیم در تهران و دیگر شهرها پرداخت. از سوی دیگر و همزمان با انتشار اخبار مربوط به محاصره بیت امام خمینی(ره) در نجف اشرف توسط رژیم بعث عراق، شهر مشهد هر روز شاهد برگزاری تجمع‌ها و تحصن‌های متعدد بود و علما و مراجع شهر مانند آیت‌الله العظمی شیرازی با صدور اطلاعیه‌هایی به این اقدام اعتراض کردند. جو ملتهب شهر مشهد در ۹ مهر ماه به تعطیلی بازار انجامید. در درگیری‌های این روز، سرهنگ زمانی‌پور، عامل به شهادت رساندن شهید ناهید اسدی در واقعه اول مردادماه ۱۳۵۷ در حرم رضوی، به دست مردم کشته شد و به سزای عمل خود رسید. ۱۴ مهرماه بود که عده‌ای از دانشجویان و دانش‌آموزان تظاهرات گسترده‌ای را در فلکه حضرت برگزار کردند و دامنه این اعتراض به داخل اماکن متبرکه نیز کشیده شد. همه چیز از آغاز یک پاییز پرالتهاب در مشهد خبر می‌داد. در ۲۴ مهرماه به مناسبت اربعین شهدای میدان ژاله تهران، بازارهای مشهد تعطیل شد و بازاربان در حرم مطهر تجمع کردند؛ اجتماعی که با دخالت نیروهای نظامی هنگام خروج تظاهرات‌کنندگان از حرم مطهر، به درگیری شدید در فلکه حضرت و شهادت تعدادی از مردم انجامید. در ماه آبان، واقعه غم‌انگیز هجوم مأموران شاه به حرم مطهر اتفاق افتاد؛ رویدادی که سبب افزایش فوق‌العاده خشم عمومی شد و عملاً کنترل اوضاع را از دست رژیم خارج کرد.

صحن عتیق کانون اعتراض‌ها می‌شود

با فرارسیدن آذرماه، شرایط باز هم ملتهب‌تر و حرم مطهر به کانونی برای تحصن‌های انقلابی تبدیل شد. روز اول آذر هزاران نفر از مردم مشهد در صحن عتیق جمع شدند و شعارهای تند علیه رژیم شاه سر دادند و جنایت‌های مأموران طاغوت را محکوم کردند. دو روز بعد در حالی که اعتصاب در اداره‌های دولتی مشهد حالتی فراگیر به خود گرفته بود، صحن عتیق

روز اول آذر هزاران نفر از مردم مشهد در صحن عتیق جمع شدند و شعارهای تندی علیه رژیم شاه سر دادند و جنایت‌های مأموران طاغوت را محکوم کردند. دو روز بعد در حالی که اعتصاب در اداره‌های دولتی مشهد حالتی فراگیر به خود گرفته بود، صحن عتیق دوباره شاهد حضور مردم شد.

این روز سر داده شد. برای نخستین بار در این تجمع بود که مثلت رهبری انقلاب در مشهد، برای انتظام برنامه، از مأموران انتظامی انتخاب شده از میان مردم استفاده کرد. شیوه‌ای که بعدها در بسیاری از تجمعات به کار گرفته شد.

گسترش تجمعات و خطبه‌خوانی مشهور

از روز پنجم آذرماه تا حمله عوامل رژیم پهلوی به بیمارستان امام رضا(ع)، صحن عتیق به یکی از مراکز عمده تجمع و اعتراض‌های مردمی تبدیل شد. این

کتاب «امام رضا(ع) دانای خاندان محمد(ص)، همراه با جستاری درباره زیارت» به دلیل استقبال بالای مخاطبان برای دومین بار تجدید چاپ شد. این کتاب که به همت گروه فرهنگ و سیره رضوی بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی منتشر شده است، به بیان شخصیت علمی امام رضا(ع) همراه با جستاری درباره زیارت می‌پردازد و

کتاب «امام رضا(ع) دانای خاندان محمد(ص)، همراه با جستاری درباره زیارت» به دلیل استقبال بالای مخاطبان برای دومین بار تجدید چاپ شد. این کتاب که به همت گروه فرهنگ و سیره رضوی بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی منتشر شده است، به بیان شخصیت علمی امام رضا(ع) همراه با جستاری درباره زیارت می‌پردازد و

دوئیمای کتاب

تجدید چاپ

«امام رضا (ع) دانای خاندان محمد (ع)»

نیمکت‌زندگی

گره از کار دنیا بردار

رقیه توسلی | «... کتونی، چکمه، سگک‌دار، طبی، پوتین، گیوه، ورنی، گلدار و بچه‌گانه را می‌گذارند روی میز. کلی قفسه خالی هست که کفش‌ها را بچینم و شماره بدهم. هر شیفت که می‌روم شبیه کسی‌ام که اولین بار است رفته زیارت. شوق دارم، تالاب تولوپ می‌کند قلبم، نفسم بجاست، چشم برنمی‌دارم از کفش‌ها، با امام رضا(ع) حرف می‌زنم. خاطره زیاد دارم از کفشداری و صفای پیشخوانش... بعد، دست انگشتردارش را می‌آورد جلو و می‌گوید: این شرف‌الشمس را آقایی از کربلا به نیت خدام مشهدی آورده که قرعه‌اش افتاد به من. چند دفعه‌ای هم این سعادت نصیب شد که از پسرپچه و دختر کوچولو و بابابزرگی گل هدیه بگیرم... یک بار هم عروس خانمی بسته‌ای قطاب و گز آورد و گفت پدرش کفشدار امام رضا(ع) بود و مرحوم شده. این شیرینی‌ها خیرات است... وهله‌ای هم پدر و پسر خوش حنجره، ما را به دو بیت مدح و ثنای آقا میهمان کردند. واقعاً ارادتشان شنیدنی بود... باری هم مادر بزرگ منی که به گمانم نود سال را داشت گفت تو هم مثل نوه من، اجازه می‌دهی یک جمله نصیحتت کنم آقا. گفتم چی از این بهتر حاج‌خانم. گفت امام رضا(ع) رؤف و کریم است. تو هم اگر عاشقی، پس خطاط و خادم و راننده و وکیل و دکتر رؤفی باش... فقط عشق، نگهدار و حافظ ماست.

و ادامه می‌دهد: اما خاطره متفاوتی هم دارم که هیچ وقت از ذهنم پاک نمی‌شود. پارسال نیمه‌های شب آقایی از زیارت برگشته بود و قبل اینکه شماره کفشش را بدهد بنا گذاشت به درددل. گفت خدا را شکر که امام رضا(ع)، بدنواز و خوب‌نواز است و در خانه‌اش روی همه باز است. خدا را شکر که ما تنها نیستیم. اما خوشا به حال آنکه امام رضایی اصل باشد. زلال باشد. نباشد مثل این صاحبخانه ما که توی این کرونایی، دو میلیون کشیده سر اجاره که پوستمان را قلفتی بکند. حالا هم دیدمش که دارد ضریح را زیارت می‌کند در حالی که نرم به خاطر نداری و بنیه مالی ضعیفم، توی بیمارستان بستری است. «آقامحمد کفشدار» می‌گوید آن شب، آن آقا رفت و ندیدمش دیگر اما این دعای خیلی قشنگ را برای من باقی گذاشت؛ پروردگارا! ما خلق تویم، خلق کم‌صبرت. گره از کار دنیا بیاور بردار.

پی‌نوشت

فقط عشق نگهدار ماست!

